

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์พื้นที่จากยางพาราเป็นปาล์มน้ำมันในอำเภออ่าวลึก
จังหวัดกระบี่ โดยใช้ข้อมูลจากดาวเทียมและระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

Trend of land use change from para rubber to oil palm plantation in Au Luk District, Krabi
Province using satellite imagery data and geographic information system

เชาวน์ ขงเฉลิมชัย¹ สุจรรยา (บุญวรรณโณ) พงศ์สุวรรณ² สุรชาติ เพชรแก้ว³ ฉลลิกา โตจินดา⁴ และชาญชัย ธนาวุฒิ⁵

บทคัดย่อ

การศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินจากยางพาราเป็นปาล์มน้ำมันในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ โดยใช้ข้อมูลจากภาพถ่ายดาวเทียม Landsat-5 TM ปี พ.ศ. 2531 และ 2543 ร่วมกับระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และการสัมภาษณ์เกษตรกรในพื้นที่ระหว่างปี พ.ศ. 2531 และ 2543 พบว่าพื้นที่ยางพาราลดลง 64,894 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 15.70 ขณะที่พื้นที่ปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้น 96,077 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 23.25 โดยพื้นที่ปาล์มน้ำมันที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่มาจากพื้นที่ปลูกยางพารา พื้นที่ป่าไม้และพื้นที่นาข้าวตามลำดับ โดยจังหวัดกระบี่มีการขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันอย่างต่อเนื่อง จากการสัมภาษณ์เกษตรกรในพื้นที่พบว่าเกษตรกรใช้พื้นที่ส่วนใหญ่ปลูกปาล์มน้ำมัน และพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่เดิมเป็นพื้นที่ปลูกยางพารา การที่เกษตรกรเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินจากยางพารามาปลูกปาล์มน้ำมันเนื่องจากได้ผลตอบแทนที่ดีกว่ายางพารา ประกอบกับนโยบายของภาครัฐที่ส่งเสริมการขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเพื่อลดพื้นที่ปลูกยางพารา อย่างไรก็ตาม การขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันควรปลูกในพื้นที่ที่มีศักยภาพและเหมาะสม และภาครัฐควรสนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อพัฒนาระบบการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อเพิ่มผลผลิตและสร้างรายได้ให้เกษตรกรที่ปลูกปาล์มน้ำมัน

คำสำคัญ : การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ปาล์มน้ำมัน ภาพถ่ายจากดาวเทียม ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ จังหวัดกระบี่

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาธรณีศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาเทคโนโลยีและการอุตสาหกรรม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

³นักวิชาการเกษตร ภาควิชาธรณีศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

⁴อาจารย์สาขาวิชาการมัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

⁵รองศาสตราจารย์ ภาควิชาธรณีศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

Abstract

The study of land use change trend from para rubber plantation area to oil palm cultivation area in Au Luk District, Krabi Province was carried out by using the satellite imagery data of Landsat-5 acquired in 1988, and 2000 and geographic information system, together with the interview of farmers by questionnaire. The results revealed that between 1988 and 2000, para rubber plantation area was decreased by 64,894 rai or 15.7 % of the whole area whereas oil palm cultivation area was increased by 96,077 rai or 23.25 %. The oil palm cultivation area has been increased mostly by replacing para rubber plantation area, forest area and also paddy field area, respectively. It has been reported that oil palm cultivation area in Krabi Province has been expanded continuously every year. The results obtained from the questionnaire showed that farmers used the most of their own lands for growing oil palm and most of current oil palm areas used to be a para rubber cultivation area before. Farmers changed land use from para rubber to oil palm plantation because of gaining more benefit of oil palm cultivation than that of para rubber plantation. In addition, the government policy has encouraged farmers to expand their areas for oil palm cultivation replacing para rubber plantation areas. However, suitable areas are needed for oil palm cultivation for such expansion. Thus, the government should encourage farmers to use modern technology to develop the system of oil palm production in order to increase oil palm yield and raise their income.

Keywords : land use change, oil palm, satellite imagery, geographic information system, Krabi Province